

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุชุมชนของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ในรูปแบบของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (co-relational research) ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชาชนที่ฟังรายการวิทยุชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อายุ 15-60 ปี จำนวน 98,661 คน (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของ Yamane (1973, p. 1088) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

n คือ กลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

E คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ 5% แทนค่าในสูตร
ดังนี้

$$n = \frac{98,579}{1 + (98,579) (0.05)^2}$$

$$n = 398.38$$

กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณจากสูตร คือ 398 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
เป็น 400 คน

การสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยใช้
อายุเป็นเกณฑ์ ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการที่ศึกษาพัฒนาการ หรือความเปลี่ยนแปลง
ของมนุษย์ในช่วงวัยต่าง ๆ โดยเชื่อว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรม
ความคิดเห็น เมื่ออายุแตกต่างกัน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์,
2547) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แบ่งช่วงอายุประชากรตั้งแต่วัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย
เนื่องจากเป็นช่วงอายุส่วนใหญ่ที่พึงรายการวิทยุชุมชน โดยขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอายุ
จัดสรรตามสัดส่วนของประชากร และสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน
ดังนี้

ตาราง 1

จำนวนประชากรและขนาดตัวอย่าง

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร (N)	ขนาดตัวอย่าง (n)
15-20 ปี	13,717	56
21-30 ปี	25,457	103
31-40 ปี	23,274	94
41-50 ปี	21,952	89
51-60 ปี	14,261	58
รวม	98,661	400

ที่มา. จาก ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากร, โดย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2552, ค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.dopa.go.th>

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

1.1 ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

1.2 พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุชุมชน ได้แก่ ระยะเวลาในการฟัง ความถี่ในการฟัง ช่วงเวลาที่ฟัง และวิธีการฟัง

1.3 การมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน ได้แก่ การส่งจดหมาย/โทรศัพท์ แสดงความคิดเห็น การแจ้งข่าวสาร การเป็นแขกรับเชิญในรายการวิทยุชุมชน และการเป็นทีมงานผลิตรายการวิทยุชุมชน

1.4 การใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชน ได้แก่ เพื่อความบันเทิง เพื่อความทันเหตุการณ์ เพื่อความรู้ในการประกอบอาชีพ เพื่อการประยุกต์ใช้

ในชีวิตประจำวัน เพื่อการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น และเพื่อใช้คาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ตัวแปรตาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
  - 2.1 ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน
  - 2.2 ความต้องการรายการวิทยุชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่ฟังรายการวิทยุชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อายุระหว่าง 15-60 ปี จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาข้อคำถามออกเป็น 7 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการฟังรายการวิทยุชุมชน ได้แก่ ช่วงเวลาที่ฟัง ความถี่ในการฟัง ระยะเวลาในการฟัง และวิธีการฟัง

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การเป็นแขกรับเชิญของรายการ การเป็นทีมงานผลิตรายการ และการเป็นคณะกรรมการ หรือคณะบริหารของสถานีวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชน ได้แก่ เพื่อความบันเทิง เพื่อความทันเหตุการณ์ เพื่อความรู้ในการประกอบอาชีพ

เพื่อการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น และเพื่อใช้คาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ส่วนที่ 5 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 6 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการรายการวิทยุชุมชน ได้แก่ รูปแบบรายการ คุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการ รูปแบบการมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 7 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องการโฆษณา

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ความชัดเจนของประเด็นคำถาม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง โดยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเรียกว่า การหาค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ และความชัดเจนของประเด็นคำถามที่ระบุไว้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ และความชัดเจนของประเด็นคำถามที่ระบุไว้

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ และความชัดเจนของประเด็นคำถามที่ระบุไว้

โดยมีหลักเกณฑ์การประเมิน คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีความเที่ยงตรงใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรปรับปรุงแก้ไข

ผลการประเมินเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยจัดทำเป็นตารางดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบ (try-out) กับบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด โดยใช้วิธีการหาความคงที่ภายในของการวัด (internal consistency) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยเครื่องมือการวิจัยต้องมีระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับนี้ มีค่าระหว่าง 0.705-0.914 และผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายชื่อ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค

3. การหาค่าอำนาจจำแนก (discriminative power) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายชื่อแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายชื่อ กับคะแนนรวมของแต่ละตัวแปร (item-total correlation) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยจัดทำเป็นตารางดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมข้อมูลเพื่อประมวลผล ประกอบด้วย

1. การตรวจสอบข้อมูล โดยตรวจดูความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ดำเนินการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก และเรียงลำดับหมายเลขแบบสอบถาม 1-400

2. การลงรหัส นำแบบสอบถามที่ถูกต้องแล้วมาลงรหัส คือ การใช้รหัสแทนคำตอบในแบบสอบถาม

3. การประมวลผลข้อมูล นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาบันทึก และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากร พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุชุมชน และข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้ประโยชน์จาก การฟังรายการวิทยุชุมชน ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการ วิทยุชุมชน มีเกณฑ์การให้คะแนนในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่าแบ่งตามระดับ การให้ความสำคัญแบบลิเคิร์ต (Likert type scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยในแต่ละช่วงมีระยะห่างของคะแนนเท่า ๆ กัน ด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยถือหลักเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ของ Best (1986, pp. 181-183)

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายระดับคะแนนเฉลี่ยของ คำถาม ได้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ r แทนค่า สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนำค่าสหสัมพันธ์ (r) ที่คำนวณได้มาแปลผล ดังนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ, กลุ่มส่งเสริมวิชาการ, 2547, หน้า 43)

ตั้งแต่ 0.81-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ตั้งแต่ 0.61-0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ตั้งแต่ 0.41-0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ตั้งแต่ 0.21-0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ตั้งแต่ 0.01-0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภท คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เป็นสถิติที่ใช้อธิบายลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุชุมชน การมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน การใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชน ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*)

2. สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การทดสอบค่าที (*t test*) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของตุกี (Turkey) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) มีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน

2.1 เพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ *t test*

2.2 อายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ one-way ANOVA

2.3 การศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ one-way ANOVA

2.4 อาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ one-way ANOVA

2.5 รายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ one-way ANOVA

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ one-way ANOVA

สมมติฐานข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

สมมติฐานข้อที่ 4 การใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน และความต้องการรายการวิทยุชุมชน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

สมมติฐานข้อที่ 5 ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุชุมชน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)